

Bijlage 11 bij het besluit van de Vlaamse Regering van .../.../... tot wijziging van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor het studiegebied personenzorg

Bijlage XXXIII bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2007 betreffende de modulaire structuur van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs

BIJLAGE XXXIII. – De modulaire opleiding “Sociaal-cultureel Werk” VSPW Kortrijk

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

1 september 2015

HOGER BEROEPSONDERWIJS STUDIEGEBIED SOCIAAL-AGOGISCH WERK

**Opleiding
Sociaal-cultureel Werk
CVO VSPW Kortrijk**

Inhoud

1	Opleiding: korte globale omschrijving.....	3
1.1	Relatie opleiding – referentiekader.....	3
1.2	Beoogde competenties	6
1.3	Toelatingsvoorwaarden van de opleiding	7
1.4	Certificering	8
1.5	Niveau en studiegebied.....	8
1.6	Studieduur	8
1.7	Opleidingsstructuur	8
2	Beschrijving van de competenties graduaat sociaal-cultureel werk.....	12
2.1	Algemene competenties (AC).....	12
2.2	Algemene beroepsgerichte competenties (ABC)	12
2.3	Beroepsspecifieke competenties (BSC).....	12
	Beroepsspecifieke competenties van het sociaal werk	12
	Beroepsspecifieke competenties van de sociaal-cultureel werker	13
3	Modules van de opleiding	15
3.1	Competentiematrix	15
3.2	Overzicht modules.....	19
	Luik A Basis sociaal werk (440 lestijden)	19
	Aa Cluster Menselijk gedrag en sociale omgeving (200 lestijden)	19
	Cluster Ab Organisatiebeleid (40 lestijden).....	22
	Cluster Ac Methodische vorming (80 lestijden)	23
	Cluster Ad Leer- en praktijkbegeleiding (120 lestijden)	24
	Luik B Sociaal-cultureel werker (880 lestijden)	27
	Cluster Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk (200 lestijden)	27
	Cluster Bb Recht en beleid in het sociaal-cultureel werk (120 lestijden).....	30
	Cluster Bc Methodische professionalisering van het sociaal-cultureel werk (280 lestijden).....	32
	Cluster Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2 (280 lestijden)	37
	Luik C Keuzemodules (120 lestijden).....	43
	Cluster Ca Keuzemodule specifieke thema's (40 lestijden)	43
	Cluster Cb Keuzemodule recht en beleid (40 lestijden)	43

1 Opleiding: korte globale omschrijving

1.1 Relatie opleiding – referentiekader

Het in dit dossier voorgestelde opleidingsprofiel is gebaseerd op het opleidingsprofiel goedgekeurd door de VLOR¹ en het leerplan goedgekeurd door het departement onderwijs inspectie volwassenenonderwijs op 27/03/2006 maar geactualiseerd door het 'beroepsreferentiekader van de gegradueerde sociaal-cultureel werker Hoger beroepsonderwijs'. Dit 'beroepsreferentiekader van de gegradueerde sociaal-cultureel werker' kwam in 2011 tot stand binnen de werkgroep van de Vlaamse CVO's sociaal-cultureel werk, in overleg met het werkveld.² Het werd geactualiseerd in 2014 met de vernieuwde internationaal erkende definitie van sociaal werk.

Dit 'beroepsreferentiekader van de gegradueerde sociaal-cultureel werker', hieronder weergegeven, werd onder meer geïnspireerd door de internationaal erkende definitie van sociaal werk die stelt:

“Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels” (IFSW General Meeting & IASSW General Assembly, July 2014).

Sociaal werk staat aldus voor *sociale verandering en ontwikkeling, sociale cohesie, empowerment en emancipatie* van mensen. Het zet mensen en structuren in beweging, richting de uitdagingen van het leven, met het oog op het *bevorderen van welzijn*. Dit wordt ondersteund door theorieën van het sociaal werk, sociale wetenschappen, humane wetenschappen en 'inheemse' kennis. De principes van *sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit* staan centraal in het sociaal werk.

¹ VLOR (2000), *Opleidingsprofiel maatschappelijk assistent optie sociaal-cultureel werk*, Brussel: Vlaamse onderwijsraad.

² DE VRIENDT K en HOUDART B. (2011), *Beroepsreferentiekader van de gegradueerde sociaal-cultureel werker Hoger beroepsonderwijs*, Heverlee: CVO Sociale School.

Andere gebruikte bronnen in deze tekst: F. COCKX, H. DE BLENDE, G. (2011), *Wissels: handboek sociaal-cultureel werken met volwassenen*, Academia Press, Gent.; M. DE JONG en W. DUMOULIN (2009) - Baobap-plus, *Kader voor de Vlaamse opleidingen bachelor in het sociaal werk*, s.l.; Y. LAROCK, F. COCKX, G. (2005), *Spoor zoeken: handboek sociaal-cultureel werk met volwassenen*, Academia Press, Gent; H. BAERT, B. KETELSLEGERS, J. DE VRIENDT, (2004) *Wat is een sociaal-culturele methodiek?*, Socius, Brussel.

Het sociaal-cultureel werk sluit aan bij de waardenoriëntatie die in deze definitie vervat zit.

Het sociaal-cultureel werk in Vlaanderen vertaalt deze waarden en wil maatschappelijk actieve en competente burgers vormen die volgende waardenoriëntaties nastreven:

- Er is een kijk op mens en samenleving aanwezig. De visie op mens en samenleving vertrekt vanuit het feitelijk functioneren en vanuit een wenselijk functioneren. Sociaal-culturele organisaties hebben overeenkomsten in de blauwdruk voor een nieuwe samenleving;
- Mensen zijn kritische, onderscheidende wezens; ze stellen vragen over de feitelijke samenleving;
- Mensen zijn nieuwsgierige wezens; ze zoeken en onderzoeken nieuwe informatie om hun wereld beter te begrijpen en zichzelf erin te situeren;
- Mensen geven al doende vorm aan de utopische wereld die ze nastreven;
- Mensen zijn waardenzoekers zowel op persoonlijk als maatschappelijk vlak, en handelen van daaruit ethisch;
- Mensen zijn communicatieve wezens en treden in dialoog met anderen omtrent gedeelde ervaringen;
- Mensen zijn creatieve wezens, op zoek naar mogelijkheden om oplossingen te vinden, zich uit te drukken en vernieuwend aanwezig te zijn in de samenleving;
- Mensen streven naar een democratische samenleving;
- en bevorderen vreedzaamheid en rechtvaardigheid, diversiteit en duurzaamheid in deze samenleving.

De sociaal-cultureel werker gaat zowel in sociaal-culturele praktijken als in het sociaal-cultureel werk aan de slag. Deze terreinen liggen ingebed in een aantal culturele en maatschappelijke contexten die vele levensdomeinen omvatten (zie de schematische voorstelling in bijlage 2, geïnspireerd op Cockx, 2011 en Larock, 2005).

De overheid regelt het sociaal-cultureel werk via een beleid dat in verschillende decreten vastgelegd is: het decreet op het sociaal-cultureel werk met volwassenen, het jongerendecreet, het decreet betreffende de amateurkunsten, het decreet op het lokaal cultuurbeleid. Vormen van sociaal-culturele praktijken vindt men ook binnen het participatiedecreet, het erfgoeddecreet, het museumdecreet, het natuurdecreet

- **Sociaal-culturele praktijken**

Mensen leven niet in hokjes maar bewegen zich doorheen verschillende levensdomeinen: werk, cultuur, vrije tijd, onderwijs en vorming, ... Tussen al deze domeinen is er wisselwerking en interactie. “Sociaal-culturele praktijken ontstaan vaak op de snijvlakken van verschillende levensdomeinen en puren daar hun kracht uit. Pas later verwerven ze een duidelijker plaats of worden gegrepen of gerecupereerd. Denk maar aan samenlevingsopbouw, basiseducatie, sociaal-artistieke projecten, sociale tewerkstellingsprojecten, stedelijke vernieuwingsinitiatieven en acties, ... Sociaal-culturele praktijken kennen verschillende verschijningsvormen. Net die verscheidenheid maakt het soms moeilijk ze een plaats te geven binnen de bestaande maatschappelijke ordening” (Cockx, 2011).

“Het gaat dus om doelgericht handelen en interageren van mensen met hun omgeving, ingebed in een maatschappelijke en culturele context. Het zijn processen van vormgeving en vernieuwing van individu en maatschappij die leiden tot ontwikkeling, betekenisgeving, integratie, participatie, inrichting en richting geven aan het samenleven en aan een democratische, solidaire en duurzame samenleving met respect voor het anders zijn”(Cockx, 2011).

In de sociaal-culturele praktijken is de laboratoriumfunctie van het sociaal-cultureel werk zichtbaar. Nieuwe uitdagingen en noden vragen in nieuwe tijden om nieuwe antwoorden. Telkens weer opnieuw komen mensen samen om deze antwoorden in te vullen. Dit is actief burgerschap.

- **Sociaal- cultureel werk**

Sociaal-cultureel werk is te definiëren als sociaal-culturele praktijken die zich vastankeren, institutionaliseren en geformaliseerd worden. Professionalisering en overheidsinmenging doet zijn intrede.

Het sociaal-cultureel werk vertrekt vanuit vier functies:

1. De **gemeenschapsvormende functie**, gericht op het versterken en de vernieuwing van het sociaal weefsel van onze samenleving;
2. De **culturele functie** is gericht op het verhogen van participatiekansen van elke burger. Het betreft zowel deelnemen aan cultuur, als cultuur creëren, cultuur bewaren en overdragen;
3. De **maatschappelijke activeringsfunctie** wordt ingezet voor de vorming van verantwoordelijke en actieve burgers, die maatschappelijk engagement opnemen en sociale actie ondernemen;

4. De **educatieve functie** wil lerende mensen en groepen ondersteunen met een leerrijk aanbod op plaatselijk en bovenlokaal vlak.

Artikel 6 van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur d.d. 30 april 2009 omschrijft in algemene termen het niveau waaraan de gegradueerde bij uitstroom dient te voldoen. Deze omschrijving geldt ook voor de gegradueerde sociaal-cultureel werker. Als men het artikel 6 van het kwalificatiedecreet vertaalt naar het sociaal-cultureel werk, dan luidt het als volgt:

Voor wat betreft de graad van autonoom en verantwoord handelen binnen een bepaalde context:

- De gegradueerde sociaal-cultureel werker handelt in nieuwe complexe contexten,
- Hij/zij functioneert autonoom met initiatief,
- Hij/zij neemt verantwoordelijkheid op voor het bereiken van persoonlijke resultaten en voor het stimuleren van collectieve resultaten.

Voor wat betreft de integratie van competenties:

- De gegradueerde sociaal-cultureel werker breidt informatie uit een specifiek domein uit met concrete en abstracte gegevens of vult deze informatie aan met ontbrekende gegevens,
- Hij/zij hanteert daarbij begrippenkaders en is zich bewust van de reikwijdte van domein-specifieke kennis,
- Hij/zij past geïntegreerde cognitieve en sociale vaardigheden toe,
- Hij/zij transfereert kennis en wendt procedures flexibel en inventief aan voor het uitvoeren van taken en voor het strategisch oplossen van concrete en abstracte problemen.

1.2 Beoogde competenties

In 2011 werd door de Werkgroep van de Vlaamse CVO's sociaal-cultureel Werk³ in overleg met het werkveld een competentielijst ontwikkeld van de afgestudeerde sociaal-cultureel werker (bijlage 1). Deze competentielijst sluit aan bij de vereisten van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur d.d. 30/04/2009. Wij beroepen ons echter voorlopig, en in afwachting van verdere afspraken en een officiële goedkeuring, op de erkende beroepskwalificaties en basiscompetenties uit het leerplan goedgekeurd door het departement onderwijs inspectie volwassenenonderwijs op 27/03/2006.

³ DE VRIENDT K en HOUDART B. (2011), *Beroepsreferentiekader van de gegradueerde sociaal-cultureel werker Hoger beroepsonderwijs*, Heverlee, CVO Sociale School.

De sleutel- en basiscompetenties van de sociaal-cultureel werker zijn gebaseerd op de competenties van het decreet op het hoger onderwijs. Daar werd in 2006 voor gekozen in het licht van een betere afstemming van de afdeling sociaal-cultureel werk van het volwassenenonderwijs op de bacheloropleiding sociaal werk, afstudeerrichting sociaal-cultureel werk. Om de link met de bacheloropleiding zo duidelijk mogelijk te maken zijn de competenties gerangschikt volgens de begrippen 'algemene competenties' (AC), 'algemene beroepsgerichte competenties' (ABC) en 'beroepsspecifieke competenties' (BSC) van het hoger onderwijsdecreet (zie hoofdstuk 3: Beschrijving van de competenties graduaat sociaal-cultureel werk).

1.3 Toelatingsvoorwaarden van de opleiding

De algemene toelatingsvoorwaarden worden bepaald door het decreet betreffende het volwassenenonderwijs d.d. 15/06/2007:

- De cursist moet voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht.
- De cursist moet beschikken over een van de volgende studiebewijzen:
 - een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs dat minstens drie jaar behaald is
 - een diploma van het secundair onderwijs
 - een certificaat van een opleiding van het secundair onderwijs voor sociale promotie van minimum 900 lestijden
 - een certificaat van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs van minimum 900 lestijden
 - een certificaat van het hoger beroepsonderwijs
 - een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie
 - een diploma van het hoger beroepsonderwijs
 - een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan
 - een diploma van bachelor of master
 - een studiebewijs dat krachtens een wettelijke norm, een Europese richtlijn of een internationale overeenkomst wordt erkend als gelijkwaardig met een van de voorgaande diploma's. Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan het centrumbestuur personen die in een land buiten de Europese Unie een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating heeft tot het hoger onderwijs in dat land, toelaten tot de inschrijving voor een opleiding hoger beroepsonderwijs.

Het centrumbestuur kan ook afwijkende toelatingsvoorwaarden in het centrumreglement bepalen zodat cursisten die niet voldoen aan de wettelijke toelatingsvoorwaarden toch kunnen toegelaten worden. De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen enkel gebaseerd zijn op:

- humanitaire redenen
- medische, psychische of sociale redenen
- het algemene niveau van de cursist, getoetst met een toelatingsproef

Naast deze toelatingsvoorwaarden is ook:

- een algemene ontwikkeling belangrijk
- interesse voor het ruime maatschappelijk gebeuren noodzakelijk
- een algemene talenkennis gewenst
- kennis van pc-gebruik noodzakelijk

1.4 Certificering

De opleiding leidt tot het diploma van gegradueerde Sociaal-cultureel werk.

1.5 Niveau en studiegebied

De opleiding behoort tot het hoger beroepsonderwijs, niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. De opleiding situeert zich binnen het studiegebied sociaal-agogisch werk.

1.6 Studieduur

De opleiding bedraagt 1440 lestijden.

1.7 Opleidingsstructuur

De basisstructuur van de opleiding bevat drie verschillende luiken.

Het luik A 'basis sociaal werk' is gericht op het verwerven van de basiscompetenties voor het brede sociaal werk. De cursist/student maakt kennis met een breed maatschappelijk kader en oefent de basiscompetenties in inzake communicatie en samenwerking.

Het luik B 'sociaal-cultureel werk' behelst het eerder specifieke karakter van het sociaal-cultureel werk waarin aandacht besteed wordt aan de maatschappelijke context waarbinnen sociaal-cultureel werk zich afspeelt en een verdere verdieping van de methodische vaardigheden. De kern van het

werkplekieren situeert zich binnen luik B als fundament voor de verdieping van de beroepsgerichte competenties.

Het luik C 'keuzemodules' geeft cursisten/studenten de kans zich te verbreden en te verdiepen in methodische vaardigheden, recht en beleid en specifieke thema's.

Schema opleidingsstructuur

A. Basis sociaal werk 440 lt				B. Sociaal-cultureel werker 880 lt				C. Keuzemodules 120 lt		
Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving (200lt)	Ab Organisatie-beleid (40lt)	Ac Methodische vorming (80lt)	Ad Leer- en praktijk-begeleiding 1 (120lt)	Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk (200lt)	Bb Recht en beleid in het sociaal-cultureel werk (120lt)	Bc Methodische professionalisering in het sociaal-cultureel werk (80lt)	Bd Leer- en praktijk-begeleiding 2 (280lt)	Ca Keuzemodules specifieke thema's (40lt)	Cb Keuzemodules recht en beleid (40lt)	Cc Keuzemodules specifieke methoden en vaardigheden (40lt)
Aa1 Sociologische vraagstukken TV 40 lt	Ab1 Organisatieleer TV 40 lt	Ac1 Communicatieve vaardigheden TV 40 lt	Ad1 Geïntegreerde competentieverwerking 1/ supervisie 1 TV 40 lt	Ba1 Sociaal werker als beroep TV 40 lt	Bb1 Organisatierecht TV 40 lt	Bc1 Schriftelijke communicatie TV 40 lt	Bd1 - methodisch werken 1/ beroepspraktijk 1 TV 40 lt	Ca1 Politieke en sociale geschiedenis TV 40 lt		
Aa2 Psychologische vraagstukken TV 40 lt		Ac2 Samenwerkings-vaardigheden TV 40 lt	Ad2 Geïntegreerde competentieverwerking 2 TV 40 lt	Ba2 De actieve welvaartsstaat als werkveld TV 40 lt	Bb2 Oriëntatie op democratie en rechtstaat TV 40 lt	Bc2 Groepswork TV 40 lt	Bd2 - methodisch werken 2/ beroepspraktijk 2 TV 40 lt			Cc2 Maatschappelijke dienstverlening TV 40 lt
Aa3 Sociaal-economische vraagstukken TV 40 lt			Ad3 Geïntegreerde competentieverwerking 3 TV 40 lt	Ba3 Situering sociaal-cultureel werker in een diverse context TV 40 lt	Bb3 Financieel beheer TV 40 lt	Bc3 Educatief werk TV 40 lt	Bd3 - supervisie 2 TV 40 lt			
Aa4 Filosofische en ethische vraagstukken TV 40 lt				Ba4 Cultuurbeleid TV 40 lt		Bc4 Cultureel werk TV 40 lt	Bd4 - Supervisie 3 TV 40 lt		Cb4 Actueel thema m.b.t. recht of beleid TV 40 lt	
Aa5 - Ontwikkelingspsychologie m.i.v. pedagogiek TV 40 lt				Ba5 - sociaal-wetenschappelijk onderzoek TV 40 lt		Bc5 Gemeenschaps-opbouw TV 40 lt	Bd5 - Supervisie 4 TV 40 lt			
						Bc6 Aspecten van leidinggeven TV 40 lt	Bd6 - methodisch werken 3 / beroepspraktijk 3 TV 40 lt			
						Bc7 Educatieve activiteiten opzetten TV 40 lt	Bd7 - methodisch werken 4 / beroepspraktijk 4 TV 40 lt			

Graduaatsdiploma sociaal-cultureel werk = A + B + 3 modules van C = 1440 lt

Overzicht modules en lestijden opleidingsstructuur

	MODULE	LESTIJDEN
A	Basis sociaal werk	440
Aa1	Sociologische vraagstukken	40
Aa2	Psychologische vraagstukken	40
Aa3	Sociaal-economische vraagstukken	40
Aa4	Filosofische en ethische vraagstukken	40
Aa5	Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek	40
Ab1	Organisatieleer	40
Ac1	Communicatieve vaardigheden	40
Ac2	Samenwerkingsvaardigheden	40
Ad1	Geïntegreerde competentieverwerking 1/supervisie1	40
Ad2	Geïntegreerde competentieverwerking 2	40
Ad3	Geïntegreerde competentieverwerking 3	40
B.	Sociaal-cultureel werk	1040
Ba1	Sociaal werker als beroep	40
Ba2	De actieve welvaartsstaat als werkveld	40
Ba3	Situering sociaal-cultureel werker in een diverse context	40
Ba4	Cultuurbeleid	40
Ba5	Sociaal-wetenschappelijk onderzoek	40
Bb1	Organisatierecht	40
Bb2	Oriëntatie op democratie en rechtsstaat	40
Bb3	Financieel beheer	40
Bc1	Schriftelijke communicatie	40
Bc2	Groepswork	40
Bc3	Educatief werk	40
Bc4	Cultureel werk	40
Bc5	Gemeenschapsopbouw	40
Bc6	Aspecten van leidinggeven	40
Bc7	Educatieve activiteiten opzetten	40
Bd1	Methodisch werken – beroepspraktijk 1	40
Bd2	Methodisch werken – beroepspraktijk 2	40
Bd3	Supervisie 2	40
Bd4	Supervisie 3	40
Bd5	Supervisie 4	40
Bd6	Methodisch werken – beroepspraktijk 3	40
Bd7	Methodisch werken – beroepspraktijk 4	40
C	Keuzemodules	120
Ca1	Politieke en sociale geschiedenis	40
Cb4	Actueel thema m.b.t. recht of beleid	40
Cc2	Maatschappelijke dienstverlening	40
	Totaal	1440

2 Beschrijving van de competenties grauaat sociaal-cultureel werk

2.1 Algemene competenties (AC)

Denk- en redeneervaardigheid	AC1
Verwerven en verwerken van informatie	AC2
Vermogen tot kritische reflectie	AC3
Vermogen tot projectmatig werken	AC4
Creativiteit	AC5
Het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken	AC6
Het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken	AC7
Een ingesteldheid tot levenslang leren	AC8

2.2 Algemene beroepsgerichte competenties (ABC)

Teamgericht kunnen werken	ABC1
Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën	ABC2
Het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid, samenhangend met de beroepspraktijk	ABC3

2.3 Beroepsspecifieke competenties (BSC)

Beroepsspecifieke competenties van het sociaal werk

Het sociaal agogisch gebied

De (beginnende) beroepskracht kan sociale veranderingen begeleiden op het snijvlak van mens en samenleving, op micro-, meso- en/of macroniveau en vanuit een relationeel perspectief. Dit gebeurt door een positief sociaal veranderingsklimaat te induceren, relaties aan te gaan en te onderhouden, situaties en problemen te ontrafelen, verbetermogelijkheden te helpen benoemen en te signaleren, veranderingen systematisch voor te bereiden, te plannen, te begeleiden, te ondersteunen, op te volgen en te evalueren. Het preventief, proactief en beleidsbeïnvloedend werken maakt integraal deel uit van het sociaal werk. Hiertoe gebruikt de sociaal werker fundamentele begrippen, denkstijlen en de belangrijkste verworvenheden van de mens- en maatschappijwetenschappen en van de theorie van het sociaal werk. Als ondersteuning en blikverruiming oriënteert hij/zij zich op literatuur die, vanuit één of meerdere disciplines, menselijke en maatschappelijke problemen kadert en analyseert. Hij/zij leest en beoordeelt kritisch onderzoeksrapporten en past bruikbare resultaten en inzichten van kwantitatief en kwalitatief onderzoek in de praktijk toe. Hij/zij analyseert het sociale beleid alsook de wisselwerking en de interdependentie tussen het beleid en de praktijk van het sociale werk. Vanuit zijn/haar praktijkervaring signaleert hij/zij op micro-, meso- en macroniveau aan bevoegde instanties tekorten en belemmeringen. Zo beïnvloedt hij/zij mee sociale systemen en instellingen.

Samengevat kan de beginnende sociaal werker:

Complexe (psychosociale) behoeften en probleemsituaties van individuen en groepen autonoom en toegepast wetenschappelijk identificeren, definiëren en analyseren	BSC1
Sociaal-agogische voorkomings-, begeleidings- en veranderingsstrategieën opstellen, uitvoeren en evalueren op micro-, meso- en macroniveau	BSC2

Het gebied van samenwerkingsgerichtheid en organisatorisch handelen	
<i>De (beginnende) beroepskracht kan participant en/of spil zijn in een netwerk van samenwerkingsverbanden. Hij/zij leert lid te zijn van een instelling en er (mede) verantwoordelijk te zijn voor beleid, beheer, kwaliteitszorg en projecten. Hij/zij leert partner te zijn van een systeem van participanten, lid van een team en partner van externen. Hij/zij plant en voert zijn/haar werk systematisch en doelgericht uit met de nodige flexibiliteit en gaat constructief om met spanningen, inherent aan het samenwerken met mensen in organisaties.</i>	
<i>Samengevat kan de beginnende sociaal werker:</i>	
Participeren aan samenwerkingsverbanden of deze organiseren	BSC3
De kwaliteit van de eigen taakuitoefening en van samenwerkingsverbanden integraal bewaken en bevorderen	BSC4
De eigen taakuitoefening en deze van samenwerkingsverbanden administratief en logistiek ondersteunen	BSC5

Het gebied van het professioneel handelen	
<i>De (beginnende) sociaal werker is sociaal geëngageerd en geïnspireerd door ethische principes als: mensenrechten, duurzame ontwikkeling en openheid voor zingeving. Hij/zij is democratisch, Europees en wereldburger. Hij/zij leert om verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen ontwikkeling, te reflecteren op het eigen handelen, zijn/haar levenslang leerproces te organiseren, een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het beroep en over de grenzen van het eigen beroep te kijken.</i>	
<i>Samengevat kan de (beginnende) beroepskracht:</i>	
Ethisch handelen	BSC6
Reflecteren op de eigen praktijk en deze van samenwerkingsverbanden	BSC7
De eigen professionele ontwikkeling en deze van het beroep bevorderen	BSC8

Beroepsspecifieke competenties van de sociaal-cultureel werker

Organisatie en beleid	
De sociaal-cultureel werker kan functioneren in een organisatie en efficiënt en beleidsmatig meewerken vanuit de basisgegevens van het non-profitmanagement. Hij/zij kan een beleidsplan opstellen en het eigen werk organiseren binnen de gegeven afgrenzing van de organisatie. Vanuit reflectie op het eigen werk, kan hij/zij zich in de organisatie positioneren en verantwoording afleggen.	BSC9
De sociaal-cultureel werker kan projectmatig werken en treedt hierbij creatief en innovatief op. Hij/zij ontwikkelt hiertoe ook het nodige financieel en logistiek kader.	BSC10
De sociaal-cultureel werker treedt op als externe vertegenwoordiger van zijn/haar organisatie en als intermediair tussen de opdrachtgever en de doelgroep en tussen organisaties. Hij kan professionele relaties uitbouwen met de overheid en vanuit de eigen organisatie netwerking realiseren.	BSC11

Agogische dienstverlening en vorming	
De sociaal-cultureel werker kan een doelgroepanalyse maken van individuele cliënten en van organisaties. Hij/zij kan contact leggen met doelgroepen, groepsdynamisch werken en aangepaste methodieken hanteren voor specifieke doelgroepen.	BSC12
De sociaal-cultureel werker kan zich positioneren in een diverse context en in dialoog gaan met de ander in wederzijds respect.	BSC13
De sociaal-cultureel werker kan als intermediair reflecteren over de eigen positie en vanuit een open oor en oog voor wat leeft de vertaling maken naar het professioneel handelen.	BSC14

De sociaal-cultureel werker kan goed luisteren, vooral bij complexe (probleem)situaties en adequaat doorverwijzen. Hiertoe kan hij vlot de sociale kaart hanteren.	BSC15
--	-------

Kernfuncties	
De sociaal-cultureel werker kan educatieve activiteiten ontwerpen en vindt aansluiting bij de leefwereld van de doelgroep. Hij/zij kan leerbehoeften en leervragen opsporen en kan de doelgroep activeren.	BSC16
De sociaal-cultureel werker kan culturele en kunstzinnige programma's en activiteiten ontwerpen. Hij/zij kan het eigen creatief proces en dat van anderen stimuleren en ruimte creëren voor creatieve uitingen op verschillende niveaus. Hij/zij kan kwaliteitsbevorderende initiatieven opzetten in functie van 'kunst beleven, creëren, ontmoeten en bewaren'. Hij kan culturele ontmoetingen en uitwisselingen organiseren en intermediair zijn tussen kunstenaar, culturele instelling en doelgroep.	BSC17
De sociaal-cultureel werker kan de doelgroep sensibiliseren, motiveren en activeren om te participeren in veranderingsprocessen gericht op belangenbehartiging. Hij kan projectmatige acties opzetten en samen met de betrokkenen activiteiten organiseren met en vanuit verschillende organisaties.	BSC18
De sociaal-cultureel werker kan vanuit elk van de drie kernfuncties (educatie, cultuur en activering) verbindingen leggen naar de andere.	BSC19

Begeleiden en leidinggeven	
De sociaal-cultureel werker kan, vanuit een bewustzijn van de eigen leiderschapsstijl, interactieprocessen tussen individuen, groepen en organisaties begeleiden. Hij/zij kan animeren, coördineren en adviseren. Hij/zij kan procesmatig werken en moeilijke materies op een creatieve manier hanteren.	BSC20
De sociaal-cultureel werker kan leiding geven aan groepen en hierbij zowel de doelen van de organisatie als de belangen van de werkers (vaak vrijwilligers) behartigen. Hij/zij kan samenwerkingsrelaties aangaan, zowel met individuele partners als met organisaties.	BSC21

3 Modules van de opleiding

3.1 Competentiematrix

In onderstaande matrix wordt per module aangegeven welke competenties aan bod komen.

Basis sociaal Werk	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Sociologische vraagstukken		x	x	x				x	x				x
Psychologische vraagstukken		x	x	x				x	x			x	
Sociaal-economische vraagstukken		x	x	x				x	x			x	x
Filosofische en ethische vraagstukken		x	x	x				x	x			x	x
Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek		x	x	x				x				x	
Organisatieleer		x	x	x	x	x	x	x			x	x	
Communicatieve vaardigheden				x		x	x	x			x		
Samenwerkingsvaardigheden				x		x	x	x			x	x	
Geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1		x		x		x		x	x			x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 2		x		x		x		x	x			x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 3		x		x	x	x		x	x			x	x

Sociaal-cultureel werker	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Sociaal werker als beroep		x	x	x				x	x				x
De actieve welvaartsstaat als werkveld		x	x	x				x					x
Situering sociaal-cultureel werker in een diverse context			x	x		x		x				x	x
Cultuurbeleid		x	x									x	x
Sociaal - wetenschappelijk onderzoek		x	x	x				x	x				x
Organisatierecht		x	x	x								x	
Oriëntatie op democratie en rechtstaat		x	x	x				x	x			x	x

Sociaal-cultureel werker	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Financieel beheer		x	x	x			x	x				x	x
Schriftelijke communicatie		x	x	x		x	x	x			x		x
Groepswerk				x		x	x	x			x	x	
Educatief werk		x		x	x			x			x	x	
Cultureel werk		x		x	x			x			x		x
Gemeenschapsopbouw		x	x	x	x	x	x	x			x	x	x
Aspecten van leidinggeven		x	x	x	x	x	x	x			x	x	x
Educatieve activiteiten opzetten		x	x		x	x	x	x			x	x	
Methodisch werken – beroepspraktijk 1							x	x			x	x	x
Methodisch werken – beroepspraktijk 2							x	x			x	x	x
Supervisie 2				x				x	x		x	x	x
Supervisie 3				x				x	x		x	x	x
Supervisie 4				x				x	x		x	x	x
Methodisch werken – beroepspraktijk 3							x	x			x	x	x
Methodisch werken – beroepspraktijk 4							x	x			x	x	x

Keuzemodules	AC	1	2	3	4	5	6	7	8	ABC	1	2	3
Politieke en sociale geschiedenis		x	x	x				x	x				x
Actueel thema m.b.t. recht of beleid		x	x	x				x	x			x	x
Maatschappelijke dienstverlening		x	x					x				x	x

Basis sociaal Werk	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Sociologische vraagstukken		x	x					x														
Psychologische vraagstukken		x							x					x								
Sociaal-economische vraagstukken			x																			
Filosofische en ethische vraagstukken			x	x				x						x								
Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek		x	x						x					x								
Organisatieleer		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x							
Communicatieve vaardigheden				x			x	x						x	x	x						
Samenwerkingsvaardigheden		x	x	x	x		x	x	x			x	x	x	x	x					x	x
Geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1					x		x	x	x					x	x							
Geïntegreerde competentieverwerking 2					x		x	x	x					x	x							
Geïntegreerde competentieverwerking 3					x		x	x	x					x	x							

Sociaal-cultureel werker	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Sociaal werker als beroep					x		x	x	x						x					x		
De actieve welvaartsstaat als werkveld		x			x		x								x	x				x		
Situering sociaal-cultureel werker in een diverse context		x	x	x	x		x	x				x		x	x							
Cultuurbeleid		x	x		x	x		x				x			x							
Sociaal – wetenschappelijk onderzoek		x			x				x	x	x						x					
Organisatierecht		x			x	x		x				x			x							
Oriëntatie op democratie en rechtstaat		x			x	x	x		x													
Financieel beheer			x		x	x					x				x							
Schriftelijke communicatie					x	x			x						x							
Groepswerk		x	x	x	x		x	x	x			x	x	x	x	x					x	x

Sociaal-cultureel werker	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Educatief werk								x	x							x				x	x	
Cultureel werk		x					x		x				x					x		x		
Gemeenschapsopbouw			x	x			x			x	x	x	x	x					x	x		
Aspecten van leidinggeven			x	x			x					x	x								x	x
Educatieve activiteiten opzetten										x			x	x								
Methodisch werken – beroepspraktijk 1		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Methodisch werken – beroepspraktijk 2		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Supervisie 2								x	x						x							
Supervisie 3								x	x						x							
Supervisie 4								x	x						x							
Methodisch werken – beroepspraktijk 3		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Methodisch werken – beroepspraktijk 4		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Keuzemodules	BSC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Politieke en sociale geschiedenis		x			x			x	x						x							
Actueel thema m.b.t. het recht of beleid		x							x	x	x	x										
Maatschappelijke dienstverlening				x	x			x						x	x	x						

3.2 Overzicht modules

Luik A Basis sociaal werk (440 lestijden)

Aa Cluster Menselijk gedrag en sociale omgeving (200 lestijden)

Aa1 Module Sociologische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Behandeling van enkele actuele maatschappelijke items vanuit het sociologische paradigma
- Conceptuele bouwstenen uit de sociologie: socialisatie, cultuurelementen die tijdens socialisatieprocessen worden overgedragen, sociaal-structurele componenten van een samenlevingsverband en hoe die ons gedrag beïnvloeden
- Cultuur, culturele verandering en de begrippen subcultuur en tegencultuur
- Kenmerken van verschillende soorten groeperingen
- Sociale ongelijkheid en sociale stratificatie
- Deviantie bekeken vanuit de sociologie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 1, 2, 7

Aa2 Module Psychologische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Wat is (hedendaagse) psychologie?
- Overzicht van de onderzoeksmethoden
- Waarneming en gewaarwording
- Waarden, normen en drijfveren voor menselijk gedrag
- Conditionering en leren
- Sociale psychologie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2

BSC 1, 8, 13

Module Aa3 Sociaal-economische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Conceptuele bouwstenen uit de economie zoals markt en marktmechanisme, vraag en aanbod, markttypes, marktgebeuren en prijsvorming, economische conjunctuur, consumenten- en producentengedrag
- Deze bouwstenen worden aangebracht via de behandeling van enkele belangrijke en actuele economische items.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 2

Module Aa4 Filosofische en ethische vraagstukken

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Mensbeelden, maatschappij- en cultuurmodellen in hun historische en antropologische context: relativiteit, waarde, gebondenheid en dynamisch karakter van menselijke cultuur
- Zingevingsvraagstuk, zin en geluk
- Actuele sociaal en politiek-filosofische thema's die de maatschappij en het sociale werkveld beroeren

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 2, 3, 7, 13

Module Aa5 Ontwikkelingspsychologie en pedagogiek

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Aa Menselijk gedrag en sociale omgeving' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- De wijze waarop gedrag zich ontwikkelt doorheen verschillende levensfasen
- Actuele opvoedingsvisies en – modellen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7

ABC 2

BSC 1, 2, 8, 13

Cluster Ab Organisatiebeleid (40 lestijden)

Module Ab1 Organisatieleer

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ab Organisatiebeleid' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud:

- Het verschijnsel 'organisatie' en de doelmatigheid van organisaties
- De fasen in de ontwikkeling van een organisatie
- Een typologie van organisaties en de eigenheid van welzijnsorganisaties
- Het organisatieklimaat en de organisatiecultuur
- Taak- en functievorming in organisaties
- Strategieën voor organisatieverandering: hoe zet men 'verandering' in gang
- Organisatieontwikkeling: interventiemodellen en begeleiden van verandering
- Kwaliteitszorg

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

ABC 1, 2

BSC 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Cluster Ac Methodische vorming (80 lestijden)

Module Ac1 Communicatieve vaardigheden

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ac Methodische vorming' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Het communicatieproces en het eigen communicatieprofiel
- Keuze van communicatiekanalen
- Basiselementen van communicatie
- Verbale en non-verbale communicatie, feedback geven en ontvangen
- Assertiviteit, kritiek geven en krijgen
- Taakgerichte communicatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 3, 5, 6, 7

ABC 1

BSC 3, 6, 7, 13, 14, 15

Module Ac2 Samenwerkingsvaardigheden

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ac Methodische vorming' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Soorten groepen en vergaderingen
- Efficiënt vergaderen
- Communicatie en besluitvorming in groepen
- Ontwikkelingen in groepen
- Rollen en posities in groepen
- Macht, beïnvloeding en leiding in groepen
- Conflictpreventie en conflicthantering
- Onderhandelen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 3, 5, 6, 7

ABC 1, 2

BSC 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 21

Cluster Ad Leer- en praktijkbegeleiding (120 lestijden)

Module Ad1 Geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ad Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Thema's waarbij inzichten en methoden uit de andere modules verwerkt worden, in verband gebracht worden met de eigen praktijk en geïntegreerd worden

- Thema's die de individuele cursisten/studenten vanuit de eigen praktijk als leermateriaal inbrengen
- Leerstijlen en het proces van integrerend leren

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 4, 6, 7, 8, 13, 14

Module Ad2 Geïntegreerde competentieverwerking 2

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ad Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

- Thema's waarbij inzichten en methoden uit de andere modules verwerkt worden, in verband gebracht worden met de eigen praktijk en geïntegreerd worden
- Thema's die de individuele cursisten/studenten vanuit de eigen praktijk als leermateriaal inbrengen
- Leerstijlen en het proces van integrerend leren

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 4, 6, 7, 8, 13, 14

Module Ad3 Geïntegreerde competentieverwerking 3

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Ad Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'A Basis sociaal werk'

Inhoud

Een geïntegreerde opdracht op basis van de competenties verworven in de verschillende modules en de werkpraktijk

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Bij voorkeur reeds methodisch werken - beroepspraktijk 2 en supervisie 2 afgelegd hebben.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 4, 5, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 4, 6, 7, 8, 13, 14

Luik B Sociaal-cultureel werker (880 lestijden)

Cluster Ba Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk (200 lestijden)

Module Ba1 Sociaal werker als beroep

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Historische en maatschappelijke situering van de ontwikkeling van het beroep
- De huidige invulling van het beroep (kerntaken en functies) in relatie tot de vigerende maatschappelijke discussies en probleemformuleringen en in relatie tot andere actoren op het werkveld, nationaal en in een internationaal perspectief
- Beroepsprofiel, competenties en beroepscode

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 4, 6, 7, 8, 14, 19

Module Ba2 De actieve welvaartsstaat als werkveld

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Historische ontwikkelingen en actuele discussies met betrekking tot het welzijnsbeleid
- Sectoren en instituties in de welvaartsstaat
- Werkvelden en doelgroepen
- De verzorgingsstaat en actieve welvaartsstaat

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7

ABC 3

BSC 1, 2, 6, 14, 15, 19

Module Ba3 Situering sociaal-cultureel werker in een diverse context

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Het begrippenkader multicultureel, intercultureel, etnisch, diversiteitsmanagement
- Werking van macht- en uitsluitingsmechanismen
- Focus op ontwikkeling en verdediging van een rechtenbenadering ten aanzien van de diverse minderheidsgroepen
- 'Omgaan met diversiteit' beschouwen we als het ontwikkelen van een grondhouding waarbij het 'leren van elkaar en het kiezen om een onderhandelingsruimte te ontwikkelen' centraal komt te staan.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 2, 3, 5, 7

ABC 2, 3

BSC 1, 2, 3, 4, 6, 7, 11, 13, 14

Module Ba4 Cultuurbeleid

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Aanbieden van een begrippenkader
- Bespreken van verschillende actoren in het beleid
- Nadenken over cultuuropvattingen vandaag
- Onderzoeken van de methodiek sociaal-cultureel werk
- Invalshoeken voor methodisch werken
- (her)Bekijken van de positie van de sociaal-cultureel werker in het cultureel werk
- Toepassingen via cases

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2

ABC 2, 3

BSC 1, 2, 4, 5, 7, 11, 14

Module Ba5 Sociaal-wetenschappelijk onderzoek

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Oriëntatie op beroep en werkveld van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- De opbouw en het verloop van een sociaal/sociologisch onderzoek, de problemen die zich stellen en de keuzes die gemaakt moeten worden
- Het verzamelen, analyseren en interpreteren van gegevens

- Waargenomen gegevens overzichtelijk presenteren en/of samenvatten
- Methoden en technieken voor sociaal/sociologisch onderzoek
- Objectieve observatie en rapportage

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 1, 4, 8, 9, 10, 16

Cluster Bb Recht en beleid in het sociaal-cultureel werk (120 lestijden)

Module Bb1 Organisatierecht

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Recht en beleid in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Basis sociale zekerheidswetgeving en arbeidswetgeving
- Basis fiscaal recht en vzw-wetgeving
- Toepassing van de wetgeving op eigen praktijk
- Basisvaardigheden voor het opzoeken en interpreteren van juridische bronnen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3

ABC 2

BSC 1, 4, 5, 7, 11, 14

Module Bb2 Oriëntatie op democratie en rechtstaat

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Recht en beleid in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Staatsrecht
- De structuur van het rechtsapparaat: de diverse rechtstakken, de gerechtelijke instellingen
- De verschillende rechts- en mediabronnen
- Basisbegrippen uit het burgerlijk recht
- Analyse- opzoekingsmethoden i.v.m. de rechtsbronnen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 1, 4, 5, 6, 8

Module Bb3 Financieel Beheer

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Recht en beleid in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Financiële verslaggeving: jaarrekening, balans- en resultatenrekening, sociale balans, analyse van de jaarrekening, horizontale en verticale analyse, financiële ratio's
- Begroting en budgettering

- Kostenberekening en kostprijsbeheersing
- Financiering: prijszetting, subsidies, werkingsmiddelen, fondswerving, sponsoring, kredieten
- Kosten-baten analyse

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 6, 7

ABC 2, 3

BSC 2, 4, 5, 10, 14

Cluster Bc Methodische professionalisering van het sociaal-cultureel werk (280 lestijden)

Module Bc1 Schriftelijke Communicatie

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- De planmatige aanpak van schriftelijke communicatie: voorbereiding, aandachtswerving, schrijfschema ...
- Zinsconstructies, alinea's, klare taal
- Spelling en schrijfregels
- Afwerking van teksten en lay-out
- Specifieke vereisten voor specifieke teksten bv. een verslag, uitnodiging, beleidsdocument, persbericht, brief ...

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 5, 6, 7

ABC 1, 3

BSC 4, 5, 8, 14

Module Bc2 Groepswerk

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering van het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Theoretische kadering vanuit de groepsdynamica, groepsvorming en communicatie
- Vanuit verschillende praktijksituaties en modellen dieper ingaan op de groep als 'levend systeem'
- Mogelijke rollen en posities in groepen en de positie van de begeleider daarin
- Reflecteren op eigen begeleidingsstijl
- De invloed van macht en leiding in groepen
- Conflicthantering en toepassingen daarop
- Werken met specifieke doelgroepen en waarin verschillen zij (niet) van andere groepen en wat betekent dit voor het methodisch werken, rekening houdend met doelen en visie
- Methoden om creativiteit en levend leren in groepen te bevorderen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 3, 5, 6, 7

ABC 1, 2

BSC 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 21

Module Bc3 Educatief werk

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- De vraag wat leren is, benaderd vanuit leertheorieën, bestuderen van verschillende leer- en vormingsprocessen en leerstijlen
- Leren en cultuur benaderd vanuit leersocialisatie, subculturen, diversiteit
- De eigen leergeschiedenis en begeleidingsstijl: omgaan met specifieke thema's in leer- en vormingssituaties o.a. diverse context, leerbelemmeringen ...
- Verschillende stappen van een programmatieproces doorlopen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 4, 7

ABC 1, 2

BSC 7, 8, 16, 19, 20

Module Bc4 Cultureel werk

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Aanbieden van de ruimte om na te denken over de verschillende begrippen en cultuuropvattingen

- Reflecteren over het cultuuraanbod vanuit theoretische concepten en contact met de sector via bezoeken en demonstraties
- Creativiteitskunde als invalshoek voor methodisch werk
- Reflectie over de positie van de sociaal-cultureel werker in een diverse culturele context via ontmoeting, dialoog, studie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 3, 4, 7

ABC 1, 3

BSC 1, 6, 8, 13, 17, 19

Module Bc5 Gemeenschapsopbouw

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Het hoe en waarom van veranderingsgericht werken
- Projectmatig werken toegelicht aan de hand van een case uit de samenlevingsopbouw - andere exemplarische voorbeelden
- Nieuwe en oude sociale bewegingen: kennismaking via praktijkvoorbeelden
- Vrijwilligersbeleid: specifieke thema's o.m. samenwerkingscases en typevoorbeelden van praktijkproblemen
- De methodiek van de sociale actie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC 2, 3, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 19

Module Bc6 Aspecten van leidinggeven

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- De agogische relatie
- Rollen als leidinggevende/situationeel leiding geven/leiderschapsstijlen
- Doelformulering en planning; procesmatig en methodisch werken
- Werkoverleg (vergaderen, agenda, plannen)
- Motiveren en omgaan met weerstanden en conflicten

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC 2, 3, 6, 12, 13, 20, 21

Module Bc7 Educatieve activiteiten opzetten

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Methodische professionalisering in het sociaal-cultureel werk' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werker'

Inhoud

- Raamkader met duiding van het opzetten van educatieve activiteiten en de link met de kernfuncties educatie/cultuur/gemeenschapsopbouw
- Overzicht van diverse educatieve programma's uit de praktijk + hun linken en parallellen met andere sectoren
- Plannen en programmeren van educatieve programma's: methodische modellen, een stappenplan
- Didactische werkvormen - toepassingen

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 4, 5, 6, 7

ABC 1, 2

BSC 9, 12, 13

Cluster Bd Leer- en praktijkbegeleiding 2 (280 lestijden)

Module Bd1 Methodisch werken – beroepspraktijk1

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als sociaal-cultureel werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als sociaal-cultureel werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Module Bd2 Methodisch werken – beroepspraktijk 2

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als sociaal-cultureel werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als sociaal-cultureel werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van beroepspraktijk 1 en geïntegreerde competentieverwerking 1 / supervisie 1 verworven.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Module Bd3 Supervisie 2

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Reflecteren over praktijksituaties in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding
- Reflecteren over eigen werkervaringen om de eigen persoon als beroepskracht te leren hanteren
- De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht onderkennen en kunnen hanteren
- Functioneren vanuit de samenhang tussen denken, voelen en handelen ten opzichte van persoon, beroep en concrete werksituatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van beroepspraktijk 1 en geïntegreerde competentieverwerking 1 verworven.

Beoogde competenties:

AC 3, 7, 8

ABC 1, 2, 3

BSC 7, 8, 14

Module Bd4 Supervisie 3

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Reflecteren over praktijksituaties in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding

- Reflecteren over eigen werkervaringen om de eigen persoon als beroepskracht te leren hanteren
- De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht onderkennen en kunnen hanteren
- Functioneren vanuit de samenhang tussen denken, voelen en handelen ten opzichte van persoon, beroep en concrete werksituatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken/beroepspraktijk 2 en supervisie 2 verworven.

Beoogde competenties:

AC 3, 7, 8

ABC 1, 2, 3

BSC 7, 8, 14

Module Bd 5 Supervisie 4

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Reflecteren over praktijksituaties in functie van het ontwikkelen van een verantwoorde beroepshouding
- Reflecteren over eigen werkervaringen om de eigen persoon als beroepskracht te leren hanteren
- De invloed van de eigen persoon op het functioneren als beroepskracht onderkennen en kunnen hanteren
- Functioneren vanuit de samenhang tussen denken, voelen en handelen ten opzichte van persoon, beroep en concrete werksituatie

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken/beroepspraktijk 3 en supervisie 3 verworven.

Beoogde competenties:

AC 3, 7, 8

ABC 1, 2, 3

BSC 7, 8, 14

Module Bd6 Methodisch werken – Beroepspraktijk 3

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als sociaal-cultureel werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als sociaal-cultureel werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken/beroepspraktijk 2 en supervisie 2 verworven.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Module Bd7 Methodisch werken – beroepspraktijk 4

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Bd Leer- en praktijkbegeleiding' die op haar beurt behoort tot het luik 'B Sociaal-cultureel werk'

Inhoud

- Beroepsactiviteiten als sociaal-cultureel werker. De cursist/student formuleert leerdoelen om de minimaal vereiste competenties te realiseren. De cursist/student realiseert deze leerdoelen op de praktijkplaats en toont het leerproces aan in zijn portfolio.
- Geïntegreerd uitoefenen van opdrachten als sociaal-cultureel werker in functie van het aanleren en bereiken van doelen die in andere modules aan de orde zijn.

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor deze module:

De cursist/student heeft bij voorkeur de competenties van methodisch werken/beroepspraktijk 3 en supervisie 3 verworven.

Beoogde competenties:

AC 6, 7

ABC 1, 2, 3

BSC: 1-21

Luik C Keuzemodules (120 lestijden)

Cluster Ca Keuzemodule specifieke thema's (40 lestijden)

Module Ca1 Politieke en sociale geschiedenis

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Keuzemodules specifieke thema's' die op haar beurt behoort tot het luik 'C Keuzemodules'

Inhoud

- Demografische, economische, politieke en sociale ontwikkelingen die richting geven aan het ontstaan en de ontwikkeling van welzijnsstructuren en -praktijken
- Mentaliteitsgeschiedenis en veranderende gedragsstandaarden
- De modernisering, de overgang van een agrarische samenleving naar een industriële maatschappij en de vorming van moderne natiestaten
- De geschiedenis van de arbeidersbewegingen en van het socialisme

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 3

BSC 1, 4, 7, 8, 14

Cluster Cb Keuzemodule recht en beleid (40 lestijden)

Module Cb4 Actueel thema m.b.t. recht of beleid

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Keuzemodules recht en beleid' die op haar beurt behoort tot het luik 'C Keuzemodules'

Inhoud

- Actuele thema's m.b.t. recht en/of beleid

- Ontwikkelingen, actuele tendensen, sociale problemen en beleidsimplicaties
- Vergrijzing, veranderende leefvormen en actuele migratievraagstukken

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties:

AC 1, 2, 3, 7, 8

ABC 2, 3

BSC 1, 6, 12, 13

Cluster Cc Keuzemodule specifieke methoden en vaardigheden (40 lestijden)

Module Cc2 Maatschappelijke dienstverlening

Plaats in de opleiding

Module binnen de cluster 'Keuzemodules specifieke methoden en vaardigheden' die op haar beurt behoort tot het luik 'C Keuzemodules'

Inhoud

- Overzicht van instanties die betrokken zijn bij de sociaal-juridische thematiek
- Kadering van de sociaal-juridische problemen waarmee de sociaal-cultureel werker geconfronteerd wordt (huurwetgeving m.i.v. sociale woninghuur, omgaan met schulden, familierecht, consumentenrecht,...)

Aantal lestijden:

40 lestijden

Instapvereisten voor de module:

Er zijn geen bijkomende instapvereisten.

Beoogde competenties

AC 1, 2, 7

ABC 2, 3

BSC 3, 4, 7, 13, 14, 15

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van .../.../... tot wijziging van de regelgeving betreffende de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het hoger beroepsonderwijs en het secundair volwassenenonderwijs voor het studiegebied personenzorg

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS